

Mācību satura apguves secība un metodiskie ieteikumi 7., 8., 9. nodaļai*

7. nodaļa. Pētām vārdu (~26 stundas)

Stundas	MG, DB uzdevumi	Komentāri un metodiski ieteikumi
1.	MG 61. lpp. DL 7.1.	<p>MG 61. lappusi un 7.1 darba lapu izmanto sarunai ar skolēniem, lai prognozētu, ko mācīsies šajā nodaļā, ko vēlētos uzzināt un apgūt. Skolotājs aicina lasīt mācību grāmatā redzamo informāciju un atbildēt uz jautājumiem:</p> <p><i>Kā tu domā, ko tu mācīsies, par ko lasīsi un runāsi šajā tematā?</i></p> <p><i>Kas par to liecina?</i></p> <p><i>Ko tu jau par to zini? Ko tu gribētu iemācīties un uzzināt?</i></p> <p><i>Kāpēc šis temats tev liekas / neliekas interesants?</i></p> <p>7.1. darba lapu skolēni izmanto visa temata apguves laikā. Pirmajā stundā skolēni iepazīstas ar tematā apgūstamo prasmju sarakstu, izvērtē, ko jau ir mācījušies, ko apgūs no jauna. Temata apguves laikā prasmju tabulā skolēni raksta to uzdevumu numurus, kas palīdzējuši šo prasmi apgūt. Uzdevumu pierakstīšanai ieteicams vienoties par saīsinājumiem, piemēram, MG – mācību grāmata, DB – darba burtnīca. Tādējādi tiks sekmēta apzināta mācīšanās, skolēni sapratīs katra uzdevuma nepieciešamību, kas veicinās arī motivāciju.</p> <p>Šajā tematā skolēni gan nostiprinās mācību gada laikā apgūto (vārdšķiras, daļēji vārda sastāvu), gan padziļināti apgūs jaunas zināšanas par vārdu (sinonīmi un antonīmi, viennozīmīgi un daudznozīmīgi vārdi, jaunvārdi, vecvārdi, internacionālismi, vārds vārdnīcās).</p>

		<p>Skolēni</p> <ul style="list-style-type: none"> • veido izpratni, kā vārdu var skatīt no dažādiem aspektiem, • nosaka mācītās vārdšķiras un lieto dažādu vārdšķiru vārdus, • nosaka vārda sastāvu, • atpazīst tekstā un izmanto savos tekstos sinonīmus un antonīmus, • saskata un lieto viennozīmīgus un daudznozīmīgus vārdus, • meklē vārda nozīmi vārdnīcā, • izsaka viedokli par lingvistiskiem jautājumiem. <p>Sasniedzamie rezultāti 7. tematā (7.1. darba lapa, 1. pielikums)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meklēt informāciju vārdnīcās (arī digitālajās) un citos uzzīņu resursos, apkopot un dalīties ar informāciju par valodnieciskiem jautājumiem. • Sarunāties, izteikt un uzklaut viedokli par valodnieciskiem jautājumiem. • Lasīt daiļliteratūras tekstu (prozu un dzeju), veidot teksta virsrakstu, noteikt teksta tematu un galveno domu, analizēt tekstā vārdu krājumu. • Rakstīt aprakstu vai vēstījumu, izvēloties iederīgus un precīzus vārdus vai vārdu savienojumus. • Tekstā saskatīt sinonīmus un antonīmus. • Saskatīt tekstā vecvārdus, apvidvārdus un jaunvārdus, izmantot dažādas stratēģijas to skaidrošanai. Apzināties to nozīmi vārdu krājuma saglabāšanā un paplašināšanā. • Rakstīt pareizi vārdus ar pozicionālām pārmaiņām. • Skaidrot vārda nozīmi, izmantojot dažādas stratēģijas (definē pats, lūdz palīdzību klasesbiedram, skolotājam, meklē vārdnīcās, izmanto kontekstu).
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Veidot definīcijas un skaidrot jēdzienus. • Izvērtēt savu iepriekšējo mācību darbību atbilstoši nosacījumiem un prognozēt, par ko mācīsies; apgūt mācību saturu, balstoties uz savu pieredzi un saistot apgūto ar apgūstamo saturu. • Veidot atgādnēs un izmantot tās savā stāstījumā par valodniecisku tematu. <p>Skolotājs ar tiem var iepazīstināt vecākus, lai temata apguves beigās arī viņus varētu iesaistīt rezultātu izvērtēšanā. Īpaši svarīga ir vecāku loma, iesaistoties lasītprasmes veicināšanā.</p>
7.1. Kā rodas vārdi?		
2.	MG 1. uzd. DL 7.2.	<p>MG 1.1. uzdevumā dzejoli ieteicams lasīt skolotājam, lai skolēni pilnībā uztver dzejoļa noskaņu. MG 1.2. uzdevumā skolēnam var piedāvāt izvēli. Dzejolis ir par</p> <ul style="list-style-type: none"> • pavasari, • pavasari mežā, • marta mēnesi, • izjūtām un sajūtām pavasarī. <p>Skolotājs var paskaidrot vārdu <i>sajūta</i> un <i>izjūta</i> nozīmi vai apskatīt nozīmes vārdnīcā.</p> <p>MG 1.6. uzdevumu var veikt arī individuāli.</p>
3.	MG 2., 3. uzd. DL 7.3.	<p>MG 3.2. uzdevumā, ja vēl ir laiks, pēc teikumu izveidošanas un pārrunāšanas var uzrakstīt 3–5 teikumus.</p> <p>Var arī rakstīt nelielu vārdu diktātu:</p>

		<i>vārds, silts, iekalts, urdz, spurdz, debesis, marts, strazds, zelts.</i>
4.	MG 4. uzd. DL 7.3.	<p>MG 4.1. uzdevumā skolēniem jālasa valodnieciska informācija. Gan ievadlapas saturs, gan atgāadne MG 4.1. uzdevumā virza skolēnu uz mācību procesa izvērtēšanu un atgriezenisko saiti un rosina domu, cik daudzveidīgi var paskatīties uz vārdu. Skolēni var rakstīt dzirdes diktātu. Diktāta teksts bez norādītajiem vārdiem jāsatavo kā izdales materiāls.</p> <p style="text-align: right;">Jānis Baltvilks</p> <p style="text-align: center;">Dziesmiņa pavasarim</p> <p style="text-align: center;">Pil, pil palāses, piepil <u>pelķes</u>, piesaulē tērces <u>urdz</u>.</p> <p style="text-align: center;"><u>Viegls</u> vējiņš gar mežmalu skraida, putinot lazdu spurdzes.</p> <p style="text-align: center;"><u>Pirmās</u> purenes palieņu pļavās, pirmie cīruļu <u>bari</u>.</p> <p style="text-align: center;">Šādu dziesmiņu ziemā es <u>saceru</u>, cerot uz <u>pavasari</u>.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Iesim pasaulē. Dzejoļi bērniem. Rīga : Zvaigzne ABC, 2015, 71. lpp.)</i></p>

		Skolēni pēc vārdu ievietošanas dzejolī var noteikt to vārdšķiru. Dzejoli kā dzirdes diktātu var izmantot arī citā stundā.
5., 6.	MG 5. uzd. DL 7.4. 1., 2. uzd.	MG 5. uzdevumā skolēni mācās nosaukt teksta fragmenta un atsevišķu daļu virsrakstu. Skolēni var nosaukt fragmenta tematu un atsevišķu daļu tematus. Šis uzdevums veido plāna izstrādes prasmi. MG 5.8. uzdevumā var izmantot arī vārdnīcu papīra formātā.
7., 8.	MG 6., 7. uzd. DL 7.4. 3., 4., 5., 6. uzd. (Uzdevumus var sadalīt arī pa citām stundām.)	MG 7.1. uzdevumā skolēni rosināti veidot diskusiju par valodniecisku tematu. MG 7.2. uzdevumā skolēni literārā tekstā uzzina, cik daudzveidīgas ir vārda formas un kādus pārpratumus tas var radīt.
9., 10.	MG 8., 9. uzd. DL 7.7. 1., 2. uzd. (MG ir norādīta 7.5. DL. Tas ir nepareizi.)	Šos uzdevumus skolēni atbilstoši savām prasmēm var veikt diferencēti. Daļa skolēnu veic MG 8.2. un 8.3. uzdevumu , bet daļa – MG 9. uzdevumu . Pēc uzdevumu veikšanas var pārrunāt visus veiktos uzdevumus. Skolēniem var piedāvāt veikt uzdevumu, izmantojot daiļliteratūru (piemēram, Daina Ozoliņa. <i>Burvīgās brīvdienas</i> . Rīga : Zvaigzne ABC, 5. lpp. (līdz vārdiem <i>Māmiņa pasmaidīja...</i>)). Atrodi atbilstošus sinonīmus vārdiem un vārdu savienojumiem! <i>negribu, auroja, attrauca, pārrodas, blandītos, rauca pieri, joņoja, piebalsoja</i> 7.7. darba lapas 2. uzdevums. Visu agro pavasari ar skanīgām dziesmām lepojās cīrulis. Nelielais putniņš ar tumšiem rakstiem izrakstīto muguru pacēlās dzidrajos plašumos un bez mitas skandināja daudzveidīgos treļļus . Sākumā ievas krūms kļuva sirms, vēlāk aizvien baltāks un baltāks , līdz atgādināja milzīgu sniega kupenu.

		<p>Kad pienāca krēslas stundas, krūms apkārtnēi dāvināja asu, rūgtenu smaržu, kas skurbināja vairāk nekā pavasarīgais gaiss.</p> <p>Biežajā ievas krūmā mājokli bija atradis pelēkbrūns putniņš zvirbuļa lielumā, ar sarkanu astīti. Tā bija lakstīgala. Vakarā citi putni apklusa, bet mazās pogotājas balss kļuva skaļāka.</p>
11., 12.	<p>MG 10. uzd.</p> <p>DL 7.6.</p>	<p>Lai spēle ritētu raiti un precīzi, skolēni vispirms pārrunā atgādni un skolotājs pārlicinās, vai visi ir sapratuši spēles nosacījumus. Var arī demonstrēt viena pāra darbību.</p> <p>MG 10.5. uzdevuma veikšanai var izmantot 2. pielikumu.</p> <p>Vārdi grupēšanai: <i>skaņas, pastaigāties, priecīgs, vēss, saulains, dzestrs, diennakts, aiziet, pienāk, sākums</i></p>
13., 14.	<p>MG 11. uzd.</p> <p>DL 7.5.</p>	<p>MG 11.1. uzdevuma atgāadne ir piemērs, kā sagatavoties teksta sacerēšanai un kā var palīdzēt klasesbiedri.</p> <p>Gatavošanās ir kopdarbs, kas palīdz sacerēt tekstu individuāli.</p> <p>MG 11.2. uzdevumā skolēni raksta 3–4 īsus stāstījumus, kas būtu viena plašāka stāstījuma daļas ar kopīgu vai ar pretēju noskaņu. Vēlreiz skolēni pārrunā MG 5.4. uzdevumu, kas apvieno mazos fragmentus kopīgā stāstījumā.</p>
15., 16.	<p>MG 12. uzd.</p>	<p>Papildus var izmantot materiālu „Mans latviskākais vārds”.</p> <p>Pieejams: https://valoda.lv/gramatas/e-gramatas/</p>
17., 18.	<p>MG 13., 14. uzd.</p> <p>DL 7.7. 5. uzd.</p>	<p>MG 13.2. uzdevumā skolēns mācās veidot definīcijas. Skolēni var pārrunāt, kas viņiem palīdzēja / palīdzēs veidot definīcijas, piemēram, krāsu atšķirības, vienāda teikumu uzbūve definīcijās, kas veido vienotu definīcijas struktūru.</p> <p>MG 14.2. uzdevumā skolēnam jāizsaka viedoklis un piekrišana vai iebildumi.</p>

		Skolēni var formulēt savu viedokli rakstveidā vienā vai divos teikumos. Moduļus iedod skolotājs. Jāpievērš uzmanība teikuma pareizrakstībai. Es domāju, ka ..., lai gan / taču / tomēr u. tml. Es nepiekrītu ... viedoklim, jo / tāpēc ka ...
19.	MG 15. uzd. DL 7.8.	Skolēni raksta vārdu diktātu, piemēram, salikteņus: <i>vidusskola, baltmaize, svešvārds, saulespuķe, vārdšķira, dzēšamgumija, bruņurupucis, Ziemeļamerika, ūdenszāles, mājasdarbs, klasesbiedri</i> Vārdu pareizrakstību skolēni pēc uzdevuma veikšanas var pārbaudīt www.tezaurs.lv vai pareizrakstības vārdnīcā. Pārbaudi var veikt pa grupām.
20., 21.	MG 16. uzd. DL 7.7. 3., 4. uzd.	3. pielikums Katra grupa vārdu sarakstu saņem jau iepriekš, lai mājās varētu sameklēt un pierakstīt vārdu skaidrojumu. Stundā katra grupa uzdod citām grupām jautājumu „Ko šis vārds nozīmē?”. Ja cita grupa atbild, saņem vārda kartīti no šīs grupas. Var arī samainīties ar kartītēm vai ar vārdu sarakstu; skaidrot tos, bet ekspertu lomā ir tās grupas dalībnieki, kuri jau mājās ir atraduši šo vārdu nozīmes.
7.2. Kur dzīvo vārdi?		
22.	MG 17. uzd.	Ja ir iespējams, ar vārdnīcām vajadzētu iepazīties arī papīra formātā, paturēt rokās, apskatīt šķirkļus. Ar skolēniem varētu pārrunāt, kādi ir ieguvumi digitālajām un vārdnīcām papīra formātā, kad izvēlēties vienu vai otru.
23., 24.	MG 18., 19. uzd.	MG 18.2. uzdevuma atbildes: <i>pīties pa kājām, pazust krūmos, uzkrīst kā sniegs uz galvas, līt kā ar / no spaiņiem, skrien kā vējš, kad pūcei aste ziedēs</i> MG 19.1. uzdevums ir piemērs, kā pildīt MG 20.1. uzdevumu .
7.3. Ko es zinu? Ko es protu?		
25., 26.	MG 84. lpp. DL 7.9.	Pasakas teksts no krājuma „Zīmuļu stāsti” (Valdmane L., Vaivade V. <i>Zīmuļu stāsti</i> . Rīga: Latviešu valodas aģentūra).

		 <p>Latviešu valodas aģentūras izdotajā krājumā „Zīmuļu stāsti” ir apkopotas 10 mūsdienīgas pasakas, kurās atdzīvojas zēna Arta zīmējumi. Arta fantāziju pasaulē dzīvo gan reālas būtnes, gan izdomāti tēli, kas iekļūst aizraujošos piedzīvojumos uz sauszemes, okeānā un debesīs.</p> <p>Pasaku lasītājs tiek ierauts krāšņā fantāzijas lidojumā kopā ar Arta zīmējumu varoņiem. Pasaku valoda ir tēlaina, bagāta sinonīmiem, epitetiem, metaforām un salīdzinājumiem, un pēc katras pasakas arī lasītājam tiek dota iespēja radoši darboties.</p> <p>„Zīmuļu stāstus” bērns var lasīt gan patstāvīgi, gan kopā ar vecākiem vai skolotāju.</p>
Papildu resursi	<i>Lasi un atklāj pasauli!</i> (jaunākās literatūras saraksts)	Pieejams: https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2023/08/Literatura-1-3klasei.pdf
	<i>Stāsti te un stāsti tur!</i> (stāstīšanas prasmju pilnveide)	Pieejami: https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2020/02/StastiTe.pdf

	<i>Uzdevumi darbam ar latviešu tautas pasakām. 1. daļa</i>	Pieejami: https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2019/10/kalend_pasakas.pdf
	<i>Latviešu valodas materiāli. Uzskates līdzekļi gramatikas apguvei</i>	Pieejami: https://maciunmacies.valoda.lv/wp-content/uploads/2020/03/LV-PLAKATI-links.pdf
	<i>Tādi esam!</i> (diasporas skolēnu stāstījumi par savu valsti un uzdevumi)	Pieejams: https://valoda.lv/games/tadi-esam/
	<p>Skolotājam</p> <p>Šo metodisko līdzekli iespējams iegādāties Latviešu valodas aģentūrā. Informācija pieejama: https://valoda.lv/gramatas/</p>	

7.1. darba lapa (ja nav DB)

7. nodaļa. Pētām vārdu

1. Apskati 7. nodaļas ievadlapu! Ko tu vēlies iemācīties un uzzināt šī temata apguves laikā?

Es vēlos ...

2. Pasvītrotā tabulā tās prasmes, kuras esi jau mācījies, un iekrāso tās, kuras esi apguvis labi!

3. Apvelc ar sarkanu krāsu tās prasmes, kuras apgūsi no jauna!

4. Temata apguves laikā tabulā ieraksti atbilstošos mācību grāmatas un darba burtnīcas uzdevumu numurus!

Prasmes	Uzdevumu numuri
Meklēt informāciju vārdnīcās (arī digitālajās) un citos uzziņu resursos, apkopot un dalīties ar informāciju par valodnieciskiem jautājumiem.	
Sarunāties, izteikt un uz klausīt viedokli par valodnieciskiem jautājumiem.	
Lasīt daiļliteratūras tekstu (prozu un dzeju), veidot teksta virsrakstu, noteikt teksta tematu un galveno domu, analizēt tekstā vārdu krājumu.	
Rakstīt aprakstu vai vēstījumu, izvēloties iederīgus un precīzus vārdus vai vārdu savienojumus.	
Tekstā saskatīt sinonīmus un antonīmus.	

Saskatīt tekstā vecvārdus, apvidvārdus un jaunvārdus, izmantojot dažādas stratēģijas to skaidrošanai. Apzināties to nozīmi vārdu krājuma saglabāšanā un paplašināšanā.	
Rakstīt pareizi vārdus ar pozicionālām pārmaiņām.	
Skaidrot vārda nozīmi, izmantojot dažādas stratēģijas (definē pats, lūdz palīdzību klasesbiedram, skolotājam, meklē vārdnīcās, izmanto kontekstu).	
Veidot definīcijas un skaidrot jēdzienus.	
Izvērtēt savu iepriekšējo mācību darbību atbilstoši nosacījumiem un prognozēt, par ko mācīsies; apgūt mācību saturu, balstoties uz savu pieredzi un saistot apgūto ar apgūstamo saturu.	
Veidot atgātnes un izmantot tās savā stāstījumā par valodniecisku tematu.	

1. Klausies vārdus un grupē tos tabulā!

Lietvārdi	Īpašības vārdi	Darbības vārdi
skaņas		

2. Pievieno katram lietvārdam no 1. uzdevuma tabulas darbības vārdu; katram īpašības vārdam – lietvārdu; katram darbības vārdam – lietvārdu!

Lietvārds un darbības vārds	Īpašības vārds un lietvārds	Darbības vārds un lietvārds
Skaņas dzirdu (dzirdu skaņas)*		

3. Izvēlies trīs vārdu savienojumus no 2. uzdevuma un iesaisti tos stāstījuma, jautājuma un izsaukuma teikumā!

---

*Vārda locījumu un vārdu secību vārdu savienojumā var mainīt.

Izdales materiāls četrām grupām

internacionāls	sinonīms	antonīms	leksika
tīnis	patriots	bizness	kross
ozons	krahs	fakts	solo
sprinteris	evolūcija	progress	kino
bibliotēka	vitāls	stabilis	unikāls
fails	dekāde	esperano	mikroskops

8. nodaļa. Dzīvojam kopā (~25 stundas)

Stundas	MG, DB uzdevumi	Komentāri un metodiskie ieteikumi
8.1. Kas dzīvo Latvijā?		
1.	MG 85. lpp. DL 8.1.	MG 85. lappusi un 8.1. darba lapu izmanto sarunai ar skolēniem, lai prognozētu, ko mācīsies šajā nodaļā, ko vēlētos uzzināt un apgūt. Skolotājs aicina lasīt mācību grāmatā redzamo informāciju un atbildēt uz jautājumiem: <i>Kā tu domā, ko tu mācīsies, par ko lasīsi un runāsi šajā tematā?</i>
2., 3.	MG 1., 2. uzd. DL 8.2.	<i>Kas par to liecina?</i> <i>Ko tu jau par to zini? Ko tu gribētu iemācīties un uzzināt?</i> <i>Kāpēc šis temats tev liekas / neliekas interesants?</i>
4., 5.	MG 3.–5. uzd. DL 8.3.	8.1. darba lapu skolēni izmanto visa temata apguves laikā. Pirmajā stundā skolēni iepazīstas ar tematā apgūstamo prasmju sarakstu, izvērtē, ko jau ir mācījušies, ko apgūs no jauna. Temata apguves laikā prasmju tabulā skolēni raksta to uzdevumu numurus, kas palīdzējuši šo prasmi apgūt. Uzdevumu pierakstīšanai ieteicams vienoties par saīsinājumiem, piemēram, MG – mācību grāmata, DB – darba burtnīca. Tādējādi tiks veicināta apzināta mācīšanās, skolēni sapratīs katra uzdevuma nepieciešamību, kas veicinās arī motivāciju.
6.	MG 6. uzd. DL 8.4.	Šajā tematā skolēni gan atkārtos mācību gada laikā apgūto un nostiprinās gūtās zināšanas (piemēram, lietot palīgvārdus (saikļus), veidot saliktus teikumus pēc parauga, stiprināt prasmes noteikt vārda sastāvu), gan apgūs jaunas zināšanas

7.	MG 7. uzd. DL 8.5.	<p>(piemēram, zināt personu vietniekvārdus, pareizi rakstīt tautību nosaukumus, skaitļa vārdus un procentus). Izvēlētie teksti un uzdevumi sekmē izpratni par dažādu tautību iedzīvotājiem Latvijā, kā arī rosina domāt par pilsoniskās līdzdalības nozīmi skolā un sabiedrībā.</p> <p>Sasniedzamie rezultāti 8. tematā (8.1. darba lapa, 1. pielikums)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasīt un rakstīt tautību nosaukumus. • Nosaukt un izmantot piederības vietniekvārdus. • Noteikt un pasvītrot lietvārdu un darbības vārdu sastāvu. • Saskatīt internacionālistus un skaidrot to nozīmi. • Noteikt teksta galveno domu. • Veidot rindkopu un teksta virsrakstu. • Izmantot skaidrojošo vārdnīcu. • Izvērtēt informācijas patiesumu. • Analizēt informāciju, kas attēlota infografikā un diagrammā. • Veidot mutvārdu uzstāšanos, pamatot savu viedokli un izvērtēt citu uzstāšanos. • Nosaukt emocijas un raksturot tās. • Pilnveidot klausīšanās prasmes. • Nosaukt procentus. • Pilnveidot lasītprasmi. <p>Skolotājs ar šiem sniedzamajiem rezultātiem var iepazīstināt vecākus, lai temata apguves beigās arī viņus varētu iesaistīt rezultātu izvērtēšanā. Īpaši svarīga ir vecāku loma, iesaistoties lasītprasmes veicināšanā.</p> <p>Komentāri par atsevišķiem uzdevumiem</p>
8., 9.	MG 8., 9. uzd.	
10.	MG 10. uzd. DL 8.6.	
11.	MG 11. uzd. DL 8.7.	
12., 13.	MG 12. uzd.	
14.	MG 13. uzd. DL 8.8.	
15.	MG 14. uzd. DL 8.9.	

16., 17.	MG 15., 16. uzd. DL 8.10.	<p>MG 1. uzdevums. Skolotājs stundas sākumā var uz tāfeles uzzīmēt diagrammu, attēlojot, cik konkrētajā klasē ir zēnu, cik meiteņu. Tiek pārrunāts, kad šāda informācija ir nozīmīga, noderīga, kā arī – kāpēc datus visbiežāk izsaka procentos. Svarīgi ir kopā analizēt MG redzamo infografiku, izskaidrojot tajā ietverto informāciju, saskatot datus par konkrēto bērnu vecumposmu. Vērsiet skolēnu uzmanību uz informācijas avotu un gadu, tādējādi stiprinot skolēnu medijpratību.</p> <p>8.2. darba lapas 2. uzdevums. Svarīgi pārrunāt skolēnu viedokli, kopīgi definējot, kas un kāpēc ir ticami informācijas avoti.</p> <p>MG 4.4. uzdevuma vietā skolēni var meklēt internacionālismus mediju tekstos internetā.</p> <p>MG 5. uzdevums. Internetā pieejamas dažādas svešvārdu vārdnīcas. Ja laiks atļauj, klasē var kopīgi tās apskatīt, analizēt katras priekšrocības. Iesakām izmantot arī SIA „Apgāds Zvaigzne ABC” izdoto „Svešvārdu vārdnīcu skolēniem”.</p> <p>Veicot MG 7.1. uzdevumu, ir svarīgi aplūkot arī konkrētās skolas tīmekļvietni, secinot, kādu informāciju tā sniedz, kam par godu dots skolas nosaukums, ko tas vēsta u. c.</p> <p>„Lasīšanas bingo” (8.6. darba lapa) spēlējams nedēļas vai mēneša garumā. Spēles uzvarētāji tiek noteikti pašu izvēlētā kārtībā – pirmais, kurš aizpilda kartīti, vai pirmie pieci u. c. Iesakām „Lasīšanas bingo” iegūtās informācijas pārrunāšanai veltīt atsevišķu mācību stundu vai veidot kartīšu izstādi klasē.</p> <p>MG 9. uzdevuma veikšanai skolēniem var būt nepieciešams skolotāja, bibliotekāra atbalsts informācijas atlasē un izvērtēšanā.</p> <p>MG 11. uzdevumu iespējams papildināt ar Latviešu valodas aģentūras izstrādāto video „Latviešu valodas stāsts” (Pieejams: https://valoda.lv/valsts-valoda/valsts-valodas-diena/latviesu-valodas-stasts/).</p>
----------	------------------------------	--

		<p>Pēc MG 12.1. uzdevuma teksta izlasīšanas skolēni var pastāstīt par līdzīgiem gadījumiem savu draugu un paziņu lokā, kad bērns ir atbraucis no citas valsts un apguvis latviešu valodu.</p> <p>MG 12.3. uzdevumā skolotājs var noteikt, cik emociju apļa lokus izmantot. Minētās emocijas nepieciešams pārrunāt, tās iespējams attēlot ar mīmiku, ķermeņa pozu. Var veidot „Mēmo šovu”, kurā skolēni min cits cita attēlotās emocijas.</p> <p>Papildmateriāli:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aizkraukles novada vidusskolas izstrādātā „Atgārne – 8 galvenās emocijas” (Pieejama: https://www.aiznovid.lv/projekti/aktualie-projekti/labbutibas-cela-karte-skola/params/post/4221299/atgadne---8-galvenas-emocijas), • biedrības „Neklusē” materiāli par emocijām, to vadīšanu (Pieejami: https://nekluse.lv/emocijas-to-atpazisana-un-vadisana/). <p>MG 15. uzdevumā ieteicams veidot sarunu par klases skolēnu tautībām. Lai skolēni varētu sarunā piedalīties, ieteicams šim uzdevumam sagatavoties mājās.</p>
8.2. Mazais pilsonis		
18.	MG 1., 2. uzd.	<p>MG 2. uzdevuma izpildes laikā skolēni var doties uz vietu skolā, kur pieejama informācija par Latvijas Valsts prezidentu, iepazīties ar to, pārrunāt, kāpēc šī informācija skolā ir izvietota.</p>
19., 20.	MG 3., 4. uzd. DL 8.11.	<p>Pirms MG 3. uzdevuma veikšanas skolotājs noskaidro, kur pieejama informācija par konkrētās skolas pašpārvaldi, palīdz skolēniem to atrast. Tāpat skolotājs iepriekš vienojas ar skolēnu pašpārvaldi par tikšanās laiku.</p>

		<p>MG 4.2. uzdevumu var papildināt, izmantojot metamos kauliņus: http://www.demokratijaskola.lv/2022/02/11/metamo-kaulinu-komplekts-jegpilnam-sarunam-klase-2/</p>
21., 22.	MG 5. uzd. DL 8.12.	<p>MG 5. uzdevumā ir ietverti daži bērna pienākumi. Uzdevumu var papildināt, iepazīstot konkrētās klases, skolas skolēnu pienākumus, tos lasot un analizējot.</p> <p>MG 6., 7. uzdevums. Mācību stundu, kurā ietverts teksts par skautiem un gaidām, var papildināt ar kāda skauta vai gaidas vizīti klasē.</p>
23., 24.	MG 9., 10. uzd. DL 8.13.	<p>8.13. darba lapas uzdevumu veikšanai ir nepieciešams skolotāja vai bibliotekāra atbalsts.</p> <p>Noderīgi resursi (fotogrāfijas) tēmas un vēstures posma izpratnei pieejami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://enciklopedija.lv/skirklis/22218-Latvijas-neatkar%C4%ABbas-atjauno%C5%A1ana (Nacionālās enciklopēdijas šķirklis), • https://www.youtube.com/watch?v=Fpra2v_axBQ (Latvijas Republikas Saeimas veidotais video “4. maijs – Latvijas Republikas Neatkarības atjaunošanas diena”). <p>Abi materiāli ir noderīgi, bet nepieciešams skolotāja atbalsts, skaidrojumi, tos skatoties.</p> <p>Temata laikā ieteicams rakstīt diktātus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diktāts ar uzdevumu. Klausies skaitļus un raksti tos vārdiem! <i>89, 23, 8, 50, 111, 0, 63, 47, 30</i> • Diktāts ar uzdevumu. Raksti lietvārdus un darini no tiem īpašības vārdus! Iesaisti īpašības vārdus teikumos! <i>Smaids, gods, prieks</i>

25.	MG 114. lpp. DL 8.14.	
Papildu resursi	Skolēnu radošo darbu krājumi, piemēram, “Tu esi Latvijas dārgums”	Pieejami: https://valoda.lv/projekti/skolenu-radoso-darbu-konkursi/ Krājumi pieejami arī audio formātā.
	Bērnu tiesību aizsardzības likums	Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums
	Spēļu komplekts kritiskās domāšanas stiprināšanai, lasāmie teksti, diskusiju jautājumi par informācijas izvērtēšanu	Pieejams: https://drossinternets.lv/lv/materials/download/spelu-komplekts-medijpratibas-stiprinasanai
	Valsts prezidenta tīmekļvietne	Pieejama: https://www.president.lv/lv

8.1. darba lapa

8. Dzīvojam kopā

1. Apskati 8. nodaļas ievadlapu! Ko tu vēlies iemācīties un uzzināt šī temata apguves laikā?

Es vēlos...

2. Pasvīturo tabulā tās prasmes, kuras esi jau mācījies, un iekrāso tās, kuras esi apguvis labi!

3. Apvelc ar sarkanu krāsu tās prasmes, kuras apgūsi no jauna!

4. Temata apguves laikā tabulā ieraksti atbilstošos mācību grāmatas un darba burtnīcas uzdevumu numurus!

Prasmes	Uzdevumu numuri
Lasīt un rakstīt tautību nosaukumus.	
Nosaukt un izmantot piederības vietniekvārdus.	
Noteikt un pasvītrot lietvārdu un darbības vārdu sastāvu.	
Saskaņāt internacionālismus un skaidrot to nozīmi.	
Noteikt teksta galveno domu.	
Veidot rindkopu un teksta virsrakstu.	
Izmantot skaidrojošo vārdnīcu.	
Izvērtēt informācijas patiesumu.	
Analizēt informāciju, kas attēlota infografikā un diagrammā.	
Veidot mutvārdu uzstāšanos, pamatot savu viedokli un izvērtēt citu uzstāšanos.	
Nosaukt emocijas un raksturot tās.	

Pilnveidot klausīšanās prasmes.	
Nosaukt procentus.	
Pilnveidot lasītprasmi.	

9. nodaļa. Aizraujošā pasaule (~23 stundas)

Stundas	MG, DB uzdevumi	Komentāri un metodiskie ieteikumi
9.1. Izgudrojumi un atklājumi		
1.	MG 115. lpp. DL 9.1.	<p>MG 115. lpp. un 9.1. darba lapu izmanto sarunai ar skolēniem, lai prognozētu, ko mācīsies šajā nodaļā, ko vēlētos uzzināt un apgūt. Skolotājs aicina vērot attēlu mācību grāmatā, lasīt rakstīto tekstu un atbildēt uz jautājumiem:</p> <p><i>Kā tu domā, ko tu mācīsies, par ko lasīsi un runāsi šajā tematā?</i></p>
2., 3.	MG 1.–4. uzd. DL 9.2.	<p><i>Kas par to liecina?</i></p> <p><i>Ko tu jau par to zini? Ko tu gribētu iemācīties un uzzināt?</i></p> <p><i>Kāpēc šis temats tev liekas / neliekas interesants?</i></p>
4., 5.	MG 5.–8. uzd. DL 9.3.	<p>9.1. darba lapu skolēni izmanto visa temata apguves laikā. Pirmajā stundā skolēni iepazīstas ar tematā apgūstamo prasmju sarakstu, izvērtē, ko jau ir mācījušies, ko apgūs no jauna. Temata apguves laikā prasmju tabulā skolēni raksta to uzdevumu numurus, kas palīdzējuši šo prasmi apgūt. Uzdevumu pierakstīšanai ieteicams vienoties par saīsinājumiem, piemēram, MG – mācību grāmata, DB – darba burtnīca. Tādējādi tiks veicināta apzināta mācīšanās, skolēni sapratīs katra uzdevuma nepieciešamību, kas veicinās arī motivāciju.</p>
6.–8.	MG 9.–11. uzd. DL 9.3., 9.4.	<p>Šajā tematā skolēni atkārtos mācību gada laikā apgūto un nostiprinās gūtās zināšanas. Vienlaikus tiek pilnveidotas prasmes lietot palīgvārdus (prievārdus un saikļus), veidot saliktus teikumus pēc parauga. Nostiprinot prasmes noteikt vārda sastāvu, vairāk uzmanības tiek pievērsts salikto veidošanai, priedēkļu <i>jā-</i> un <i>ne-</i> lietošanai. Piedāvātie tekstu fragmenti mudina saskatīt un vērtēt sarunvalodas elementus. Izvēlētie teksti un uzdevumi rosina izprast drošības noteikumu ievērošanu, kas būs aktuāli vasarā, domāt par mērķtiecīgu un interesantu laika pavadīšanu vasaras brīvdienās un domāt par dabas resursu taupīšanu, zaļo dzīvesveidu.</p>
9., 10.	MG 12. uzd. DL 9.4.	
11., 12.	MG 13., 14. uzd. DL 9.5.	<p>Sasniedzamie rezultāti 9. tematā (9.1. darba lapa, 1. pielikums)</p>

- Saskatīt teikuma pazīmes.
- Noteikt vārdu saistījumu teikumā, teikuma veidu un gramatisko centru.
- Lietot teikumā palīgvārdus.
- Veidot saliktus teikumus pēc parauga.
- Noteikt mācītās vārdšķiras un lietot dažādu vārdšķiru vārdus.
- Noteikt vārda sastāvu un darināt jaunus vārdus.
- Veidot plakātu, enciklopēdijas šķirkli un dienasgrāmatu.
- Atšķirt sarunvalodu no literārās valodas.
- Ar izpratni lasīt un stāstīt par izgudrojumiem, atklājumiem, piedzīvojumiem un drošību.

Skolotājs ar šiem sasniedzamajiem rezultātiem var iepazīstināt vecākus, lai temata apguves beigās arī viņus varētu iesaistīt rezultātu izvērtēšanā. Īpaši svarīga ir vecāku loma, iesaistoties lasītprasmes veicināšanā.

Komentāri par atsevišķiem uzdevumiem

MG 115. lpp. Skolotājs aicina iztēloties sevi grāmatas varoņu vietā, vērot domu kartes un stāstīt, ko mācījušies 3. klasē, izvērtējot, ko pēdējā tematā vajadzētu vairāk atkārtot vai kas varbūt nav apgūts. Jautā, vai šeit pamana kādu jaunu jēdzienu.

MG 1.1. uzdevums. Vienas vārdšķiras vārdi – lietvārdi, darbības vārdi, īpašības vārdi.

MG 1.2. uzdevums. Skolotājs teikumu veidošanai un rakstīšanai dod noteiktu laiku. Raksta tik teikumu, cik var izdomāt un uzrakstīt noteiktajā laikā. Uzdevumu var veikt individuāli, pārī vai grupā. Iespējamie teikumi: *Valodnieki atklāj jaunus vārdus. Astronomi pēta zvaigznes. Programmētājs izgudro jaunu datorspēli. Skolēni pēta ģimenes ciltskoku.*

9.2. darba lapas 1. uzdevums. Burtu režģī atrodami šādi vārdi: valodnieks, datorīķis, ķīmiķis, vēsturnieks, biologs, fiziķis, astronoms, matemātiķis.

MG 2.1. uzdevums. Var pētīt ciltskoku jeb radu rakstus, zvaigznes, vēsturi, dabu vai augus.

MG 3. uzdevums. Skolēni var sadalīties grupās, un katra grupa meklē skaidrojumu vienam vai diviem vārdiem.

		<p>MG 4.3. uzdevums. Var grupēt pēc vārdšķirām, arī pēc vārda sastāva – pirmatnīgi vai atvasināti vārdi.</p> <p>9.4. darba lapas 1. uzdevums. Atminamie vārdi: mērķtiecīgs, pacietīgs, čakls, gudrs, zinātkārs, neatlaidīgs, stiprs, vesels, dzīvespriecīgs.</p>
9.2. Tas tik ir piedzīvojums!		
13., 14.	MG 1.–3. uzd. DL 9.6.	<p>MG 1.1. uzdevums. Lasot bērnu teikto apakštemata ievadlapā, skolotājs var rosināt skolēnus pastāstīt par savu pieredzi – vai ir bijuši laukos, ko tur darījuši, piedzīvojuši, vai ir bijuši nometnē, ko piedzīvoja, kas patika, kas ne. Secina, ka viedokļi un pieredze ir atšķirīgi.</p>
15., 16.	MG 4.–7. uzd. DL 9.7.	<p>MG 1.3. uzdevums. Uzdevumā ir ieteikums veidot savu vasaras noteikumu grāmatiņu. Apakštematā vairākos uzdevumos skolēni uzzina drošības noteikumus, lasot tekstus vai veidojot teikumus. Ieteikums katrā šādā uzdevumā drošības noteikumu grāmatiņu papildināt. Skolēni var rakstīt tikai tos noteikumus, kurus uzzina no jauna vai iepriekš nav ievērojuši. Grāmatiņu var ieteikt ilustrēt.</p>
17., 18.	MG 8., 9. uzd. DL 9.8.	<p>Ieteicams skolēnus iepazīstināt arī ar citiem noteikumiem, kuri jāievēro vasarā. To var darīt gan latviešu valodas, gan klases un sociālo zinību stundā. Var izmantot dažādās vietnēs ievietoto informāciju, piemēram:</p>

<p>19., 20. MG 10., 11. uzd. DL 9.9., 9.10.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • https://registri.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/vesels_un_dross_darba_lapas/index.html • https://www.lsm.lv/raksts/dzive--stils/vecaki-un-berni/03.07.2023-ka-ar-bernu-runat-par-drosibu-uz-udens-ieteikumi-vecakiem.a458204/ • https://sportovisaklase.olimpiade.lv/upload/content/drosa_peldesana.pdf • https://registri.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/2013_metodika_drosiba_dzivnieki.pdf • https://www.vugd.gov.lv/lv/jaunums/bernu-drosiba-vasara-5-jautajumi-kas-japarruna-ar-berniem-0?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F • https://registri.visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/metmat/drosiba_1_4_klasei.pdf <p>MG 3.5. uzdevums. Pirmās rindas vārdi – lietvārdi, salikteņi. Otrās rindas vārdi – darbības vārdi, atvasināti ar priedēkļiem. Trešās rindas vārdi – lietvārdi, saistīti ar Līgo svētkiem.</p> <p>MG 7.1. uzdevums. Iespējams izveidot salikteņus: <i>saulespuķe, lauvmutīte, kaķpēdiņa, čūskoga, bezdelīgactiņa, maijpuķīte, naktsvijole, sniegpulkstenīte, rudzupuķe.</i></p> <p>MG 8. uzdevums. Pirms vai pēc uzdevuma veikšanas ieteicams rosināt skolēnus pastāstīt par savu pieredzi, vai ir mežā satikuši dzīvniekus, kā jutās, kā rīkojās.</p> <p>MG 10.4. uzdevums. Ieteicams tekstā pasvītrotu vārdu nozīmi apskatīt arī vārdnīcā. Pēc uzdevuma veikšanas var klasē apspriest, kurus skolā bieži lietotus sarunvalodas vārdus ieteicams ikdienā censties aizvietot ar citiem.</p> <p>Pēc MG 10. uzdevuma izpildes arī klasē vai skolā var organizēt līdzīgu projektu konkursu, mudinot domāt par dabas resursu taupīšanu. Noteikti jāpārrunā, kā klasē un skolā taupa dabas resursus, kā to dara mājās.</p>
<p>9.3. Ko es zinu? Ko es protu?</p>		

21.–23.	MG 144.–146. lpp. DL 9.12.	<p>MG 1. uzdevums. Grupā spēlējot spēli, atkārtο mācību gada laikā apgūtos jēdzienus, min katram prasītajam trīs atbilstošus piemērus.</p> <p>MG 2. uzdevumā skolotājs mudina izvēlēties veidu un veidot vasaras brīvdienu dienasgrāmatu, tādējādi veicinot gan pārdomāt laika pavadīšanas iespējas, gan mācīties veikt pierakstus. Skolēni vēro attēlus un izsaka idejas, kā veidot dienasgrāmatu. Dienasgrāmatu var veidot tradicionāli, iekārtojot kladi, mapi vai elektroniski, rakstot datorrakstā un pievienojot uzņemtās fotogrāfijas.</p> <p>MG 147. lappusē skolēni vēro grāmatas varoņu ieteikumus un attēlus un secina, kādas ir grāmatu lasīšanas iespējas vasarā, kā izvēlēties piemērotas grāmatas.</p> <p>Temata laikā vai noslēgumā ieteicams rakstīt diktātus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diktāts ar uzdevumu. Raksti salikteņus! Pasvītro vārda sastāvu! Vienu salikteni iesaisti vienkāršā paplašinātā teikumā! Uzraksti to un pasvītro gramatisko centru! <i>Dienasgrāmata, saullēkts, tīrraksts, melnraksts, jāņuguns, siermaizīte, saulesbrilles, peldriņķis, brīvdienas.</i> • Diktāts ar uzdevumu. Raksti īpašības vārdus un to pareizrakstības pārbaudes formu. Trīs īpašības vārdus iesaisti teikumā kā vienlīdzīgus teikuma locekļus! Uzraksti teikumu! <i>Zinātkārs, pacietīgs, neatlaidīgs, gudrs, centīgs, rūpīgs, mērķtiecīgs, godīgs.</i>
Papildu resursi	<i>Latviešu valodas bilžu vārdnīca</i> (Prievārdi)	Pieejama: Bilžu vārdnīcas digitālā versija
	<i>Latvijas ABC</i> (Burts O. 23.3.–23.5. uzd.;	Pieejama: Latvijas ABC

<p>Burts R. 25.5. uzd.;</p> <p>Latvijas kaimiņvalstis, prievārdi)</p>	
<p><i>Latviešu valodas bilžu vārdnīca</i></p> <p>(drukas versija;</p> <p>76.–79. lpp.</p> <p>Vasara. Līgo svētki;</p> <p>94. lpp.</p> <p>Prievārdi)</p>	<p>Pieejama: Bilžu vārdnīcas drukas versija</p>
<p><i>Mācāmie latviešu valodu!</i></p> <p>10–12 gadi</p> <p>(7. uzd.</p> <p>Prievārdi)</p>	<p>Pieejams: Mācāmie latviešu valodu_10-12_gadi</p>
<p><i>Latviešu valoda 3. klasei</i></p> <p>(Prievārdi)</p>	<p>Pieejama: Latviesu_val_3-klase</p>

	<i>Latviešu valoda</i> <i>3. klasei</i> (Darbības vārds vajadzības izteiksmē)	Pieejama: Latviesu_val_3-klase/z1/59.html
	<i>Latviešu valoda</i> <i>3. klasei</i> (Drošība vasarā)	Pieejama: Latviesu_val_3-klase/z1/62.html

9.1. darba lapa

9. Aizraujošā pasaule

1. Apskati 9. nodaļas ievadlapu! Ko tu vēlies iemācīties un uzzināt šī temata apguves laikā?

Es vēlos...

- 2. Pasvītrotā tabulā tās prasmes, kuras esi jau mācījies, un iekrāso tās, kuras esi apguvis labi!**
- 3. Apvelc ar sarkanu krāsu tās prasmes, kuras apgūsi no jauna!**

4. Temata apguves laikā tabulā ieraksti atbilstošos mācību grāmatas un darba burtnīcas uzdevumu numurus!

Prasmes	Uzdevumu numuri
Saskaņāt un ievērot teikuma pazīmes.	
Noteikt vārdu saistījumu teikumā, teikuma veidu un gramatisko centru.	
Lietot teikumā palīgvārdus.	
Veidot saliktus teikumus pēc parauga.	
Noteikt mācītās vārdšķiras un lietot dažādu vārdšķiru vārdus.	
Noteikt vārda sastāvu un darināt jaunus vārdus.	
Veidot plakātu, enciklopēdijas šķirkli un dienasgrāmatu.	
Atšķirt sarunvalodu no literārās valodas.	
Ar izpratni lasīt un stāstīt par izgudrojumiem, atklājumiem, piedzīvojumiem un drošību.	

Klausīšanās teksts 11.1. uzdevumam

Tonijs ar pāris pierakstu lapām iznāca zāles priekšā, turēdams rokās tualetes papīra rulli, un sāka: – Jūs labi zināt, kas tas ir. Jā, tas ir parastais tualetes papīrs.

Zālē jau sākās jautrība, un Miks, to redzēdams, sabozās vēl vairāk.

Tonijs turpināja, noplēsdams gabaliņu no ruļļa. – Jā, jā, mēs ar šo tiekamies katru dienu un pat vairākas reizes. Bet vai mēs zinām, ka katru dienu pasaules iedzīvotāji, to izmantojuši, iemet podā arī divus simtus septiņdesmit tūkstošus nocirstu koku. Katru dienu.

Jautrība mazliet norimās, un visi ieklausījās. Tonijs sāka stāstīt par saviem mērījumiem un aprēķiniem, par simts kilometru garu tualetes papīra gabalu, kas tikpat garš, cik ceļš, lai viņš aizbrauktu līdz mājām Smiltēnē. Tad Tonijs pamāja abiem puisiem. Miks ar Reini paņēma papīra rulli, kas, uzlikts uz zīmuļa, viegli ritinājās vaļā, un puisi to izritināja visas zāles garumā.

– Šajā rullī ir deviņpadsmit metri papīra. Bet dažādiem ruļļiem ir dažādi garumi, garākie ir divdesmit piecus un divdesmit septiņus metrus gari. Daži no tiem ir plānāki, daži apdrukāti un smaržīgi, citi ar reljefu, ir pat tādi, kas tumsā nedaudz spīd. (..)

– Vai mēs varam kaut kādā veidā saudzēt dabu, neatsakoties no dibena tīrīšanas? – Tonijs jautāja un pats smaidīja.

Zālē atskanēja smiekli un apklusā, lai dzirdētu atbildi.

– Varam, – Tonijs pats atbildēja. – Ja pirksim tādu papīru, kas ražots no reciklētas celulozes, tāpat no otrreizējās pārstrādes materiāliem. Ja pirksim pelēkāku, nevis balinātu papīru, tad paglābsim vidi no kaitīgiem balināšanas atkritumiem. (..)

– Manas prezentācijas nobeigumā vēl daži fakti, – turpināja Tonijs. – Tualetes papīrs nemaz nav tik jauns, jo tādiem nolūkiem tas pirmo reizi tika izgatavots jau sestajā gadsimtā Ķīnā. Iespējams, to sāka izgatavot, lai nebūtu jāizmanto vecas avīzes vai kādi citi raksti. (..)

Tonijs ievilka elpu, salocīja savas papīra lapas un teica: – Tas man ir viss. Īpašs paldies Reinim un Mikam par konsultāciju un atbalstu. Lūdzu, puisi, saritiniet atpakaļ to papīru, lai nekas neiet zudumā. (..)

– Fuu... – atviegloti nopūtās Reinis. – Čalis baigi nodeva, man patika.

– Aha, – piekrita Miks. – Reāli labais sanāca.

(Dzintars Tilaks)

*Mācību programma 2. daļai un satura sadalījums 7. – 9. nodaļai ir pieejams WORD formātā, lai skolotājs varētu veikt savus komentārus un papildinājumus. Par ieteikumiem, lūdzu, rakstiet vineta.vaivade@valoda.lv!

